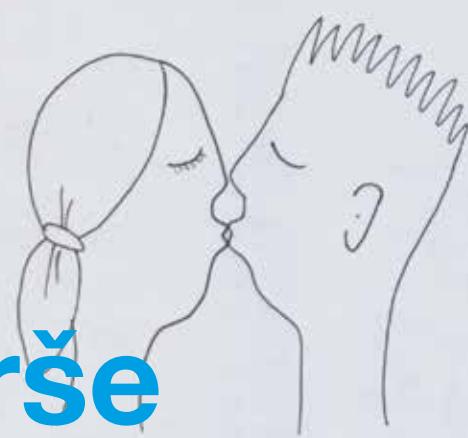
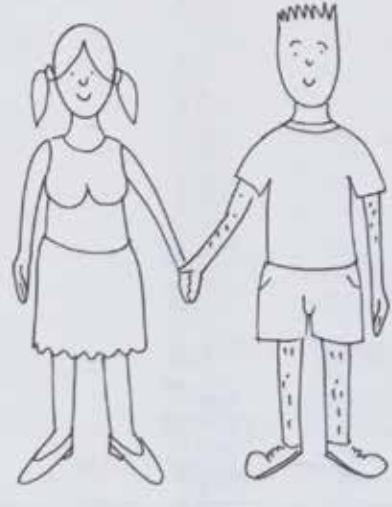
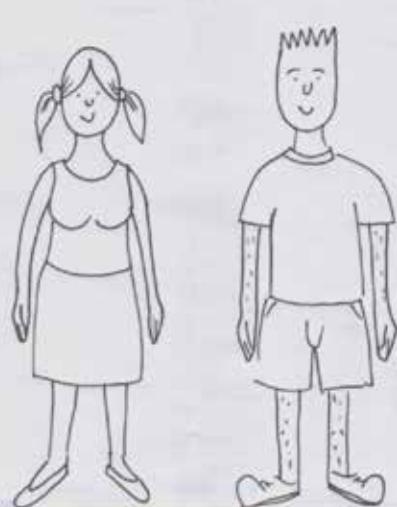

Pomoc má mnoho tváří

Magazín Diakonie ČCE

podzim 2023

Společně ve sprše

Nejen o sexualitě lidí s mentálním znevýhodněním

Diakonie
Českobratrské církve evangelické

OBSAH ČÍSLA

2	Úvodník ředitelky
Držme palce našim školám
3	Rozhovor: Jeden na jednoho
S Kamilou Viktorovou o podpoře,
kterou se teprve musíme naučit
6	Krabice online
300 dětí ze znevýhodněných
rodin prožilo krásné prázdniny
8	Reportáž: Společně ve sprše
Nejen o sexualitě lidí s mentálním znevýhodněním
11	Sociální fond Diakonie
Nebojte se požádat o pomoc
12	Společně malujeme svět
Jubilejní ročník výtvarné soutěže
pro děti z azylových domů
13	Recept žáků speciální školy Vrchlabí

Pomoc má mnoho tváří

Magazín Diakonie ČCE pro zaměstnance i širokou veřejnost. Vychází 4x ročně.
Vydává Oddělení komunikace Diakonie ČCE, Belgická 22, 120 00 Praha 2, ok@diakonie.cz
Redakční rada: A. Šúra, T. Savická, D. Hála, grafická úprava a sazba: T. Savická,
foto: J. Šílar, A. Šúra, Kristýna Veselá, archiv Diakonie, pixabay.com

Vážení a milí čtenáři,

držte se mnou palce našim školám. Ať je pro ně nastávající školní rok alespoň tak úspěšný jako ten minulý. V Diakonii víme, že v oblasti speciálního školství jsou naše školy jedničkou. Nevybírají si. Jdou za rodinami, své pobočky zakládají tam, kde jsou nejvíce potřeba, a přijímají i děti s komplikovanými poruchami chování. Jak se však dočtete v rozhovoru s Kamilou Viktorovou, ani to nestačí. Systémové překážky brání směřovat účinnou pomoc k těm, kteří ji potřebují nejvíce. Změní se to? Naděje tu je. Změny se chystají na nejvyšší státní úrovni. A Diakonie je u toho. Držme tedy palce nejen našim školám, ale nám všem, ať se dobrá věc podaří.

Inspirativní čtení vám přeje

Hana Sklenářová, ředitelka Diakonie ČCE

PODZIMNÍ ZAMYŠLENÍ

Hrst elementárních znalostí a rozumná životní etika, podávaná slovem i příkladem, to je vše, čeho lze žádat na škole; a přidá-li se k tomu ještě zdraví a radost, zaplať pánbůh: je toho dost pro největší pýchu vychovatelů.

Karel Čapek

Škola je základ života, říká se podle jedné filmové komedie. Očekáváme, že se ve škole žáci něco naučí. Mnozí si myslí, že se tam děti mají naučit všechno. Co jim škola může dát?

Dvě základní věci, myslí si Karel Čapek: hrst elementárních znalostí, což může znamenat zvládnout abecedu nebo násobilku, a rozumnou životní etiku, což může znamenat ohled na spolužáka nebo respekt k učiteli. A pak

jsou tu ještě zdraví a radost. Podle Čapka přicházejí od Pána Boha. Sejde-li se toto všechno, mají vychovatelé důvod k hrdosti. V diakonických školách nečekáme, že budou žáci odříkávat násobilku, jako když bičem mrská. I jim však předáváme elementární znalosti. I s nimi sdílíme rozumnou životní etiku založenou na společenství a naději. A zdraví? To má v našich školách speciální rozměr! Radost pak vyvěrá ze smysluplné práce.

I v diakonických školách mají být učitelé na co pyšní. Kéž vás pýcha a radost nesou celých deset měsíců nového školního roku.

■ Štěpán Brodský

Jeden na jednoho

S Kamilou Viktorovou o podpoře,
kterou se teprve musíme naučit

Lidem, kteří před třiceti lety končili za zdmi psychiatrických léčeben, bychom dnes rádi umožnili plnohodnotný život. Moc si s tím ale nevíme rady. Pochopitelně, bavíme se o lidech, u kterých se od dětství snoubí mentální handikap s obtížně zvladatelným chováním. Ty opravdu těžké případy dost možná stále zůstávají mimo zorné pole institucí, upozorňuje [ředitelka speciálních škol Rolnička Kamila Viktorová](#).

Proč jsou lidé s vážným postižením a problematickým chováním v posledních letech takové téma?

Přibývá jich. A neplatí to jenom o České republice. Před prázdninami jsem se vrátila z pracovní cesty po Norsku. Tam mají stejnou zkušenosť.

Jak si to vysvětlit?

Těžko říct. Faktem je, že před dvaceti lety jsme se jako odborníci i jako celá společnost soustředili na lidi s těžkým tělesným postižením. Tehdy jsme v každé třídě naší speciální školy měli tři takové děti. Dnes máme v celé škole jedno těžce tělesně postižené dítě. Tento typ postižení totiž začal ubývat.

Čím to?

Pravděpodobně výrazným zlepšením medicíny a porodnictví. Nejčastější diagnózu bývala dětská mozková obrna jako následek těžkého nebo nesprávně vedeného porodu. Lékařská péče je dnes ale tak vysoko, že tomu dovede předejít. Tělesně postižených dětí se rodí méně a méně.

Úměrně tomu přibývá dětí s těžkými mentálními handikapy?

Nebo si jich začínáme víc všímat a víc přemýšlet o tom, jak jim pomoci. Hned po vysoké škole jsem tři roky pracovala v psychiatrické léčebně v Opařanech. Tam se tehdy umísťovaly děti, jejichž chování nebyla schopná zvládnout ani rodina, ani škola.

ROZHOVOR: DĚTI VE SPECIÁLNÍCH ŠKOLÁCH

Některé pobýly na psychiatrii jen několik měsíců, některé jsem tam měla pořád. Dnes ale psychiatrické léčebny přestávají fungovat jako ústavy, kam se lidé umísťují trvale. Řeší akutní problémy, podobají se v tom víc nemocnicím. Trvalá podpora dětí s těžkým mentálním handikepem v kombinaci s těžko zvladatelným chováním je dnes úkolem jiných institucí – třeba speciálních škol, jako je Rolnička.

Kolik takových dětí dnes ve škole máte?

Dohromady máme v naší speciální mateřské, základní a střední škole sedmdesát dětí. Z nich asi dvacet má diagnózu autismus. O takových šesti bych mohla říct, že poskytovat jim výchovu a vzdělání je pro nás velmi náročné. Není možné s nimi pracovat ve skupině. Zvládáme to jen díky tomu, že každý takový žák má k sobě jednoho pedagogického pracovníka, který se mu věnuje individuálně.

Z toho ovšem plyne, že tyto lidi jsme už dnes schopni podpořit. Proč se jimi tedy zabývá zvláštní vládní komise (viz box)?

Protože je velmi pravděpodobné, že ty opravdu těžké případy nemají stálé dostačenou individuální podporu institucí. A to i takových, jako je naše Rolnička a další školy Diakonie, které si zakládají na tom, že neodmítají žádné, jakkoliv komplikované žáky. Ostatně i my jsme teď narazili na vlastní limity. Jeden nás žák nedochodil poslední dva měsíce speciální střední školy. Začal se projevovat tak, že to bylo pro všechny nebezpečné. A my jsme nedokázali zjistit, co jeho problémové chování způsobuje. Nepovažuju to za nějaké zásadní selhání, protože ten chlapec k nám chodil od školky a profitoval z toho on i jeho rodina. Ale faktum je, že závěr jeho školní docházky jsme nezvládli. Dohodli jsme se s jeho maminkou, že ho raději nechá doma. A to je odpověď na to, proč se takovými lidmi – lidmi „s intelektuálním znevýhodněním a chováním náročným na péči“, jak se odborně říká – začal zabývat stát na nejvyšší úrovni. Jde o to, aby nikdo nemusel být odnikud vyloučován. Aby i lidé s těmi nejkomplikovanějšími projevy v chování našli podporu. A s nimi i jejich rodiny.

Proč o nich najednou mluvíme jako o lidech „s intelektuálním znevýhodněním a chováním náročným na péči“?

a chováním náročným na péči“. Není to zbytečně krkolumné?

Krkolumné to je, ale ne zbytečně. Protože na jednu stranu mohou mít lidé těžké mentální handikepy, ono „intelektuální znevýhodnění“, ale jejich chování je spíš klidné. Může být až úplně pasivní. Pro ty, kteří o ně pečují, spočívá hlavní úkol ve smysluplné aktivizaci. Nebo se rodí děti, jejichž chování je s většinou společnosti značně nekompatibilní, tudíž může být zdrojem řady konfliktních situací, ale při správném vedení jsou to schopny časem intelektově nahlédnout, uvědomit si svou odlišnost a střetům předcházet. To mohou být lidé například s Aspergerovým syndromem. Kombinace náročného chování a intelektového znevýhodnění ale klade na pečující osoby nejtěžší úkol: pochopit, co toho člověka uvádí v neklid, a co ho naopak naplňuje, a uzpůsobit mu podle toho prostředí. Protože on sám toho není schopen.

Jak si představit tu „náročnost péče“? Protože ona málokterá péče není náročná.

Je do toho zahrnuté například sebepoškozování, verbální i fyzické útoky, napadání druhých. Musí se to také dít v nějakém

pokračování na další straně

Kamila Viktorová vystudovala speciální pedagogiku. Přes dvacet let řídí speciální školy Rolnička v Soběslavi. Kromě toho koordinuje práci dalších škol Diakonie, které dohromady působí na sedmnácti místech naší republiky, od Chebu až po Ostravu. Ve vládní mezioborové skupině pro Národní strategii podpory lidí s intelektuálním znevýhodněním a chováním náročným na péči zastupuje Kamila Viktorová Diakonii jako expertka na speciální školství.

častějším intervalu. Když to někdo udělá jednou za měsíc, tak to ještě neznamená, že do té kategorie „chování náročné na péči“ spadá. Ten výměr se ale ještě hledá. To je jeden z úkolů oné vládní komise.

Až se ten výměr najde, čemu to poslouží?

Tomu, abychom mohli takovému člověku zajistit adekvátně vzdělaného asistenta, který se mu bude věnovat individuálně, bude rozumět jeho chování a bude ho schopen pozitivně ovlivňovat a předcházet problémovému chování. Viděla jsem to na služební cestě v Norsku. Do první třídy speciální školy tam chodilo pět žáků, kteří k sobě měli pět asistentů. V deváté třídě byli na pět dětí asistenti tří. Jak dělají žáci pokroky, asistenti se odebírají.

Jak jsme na tom s takovými počty u nás?

Na třídu se sedmi žáky tří pedagogičtí pracovníci – to bývá standard ve školách

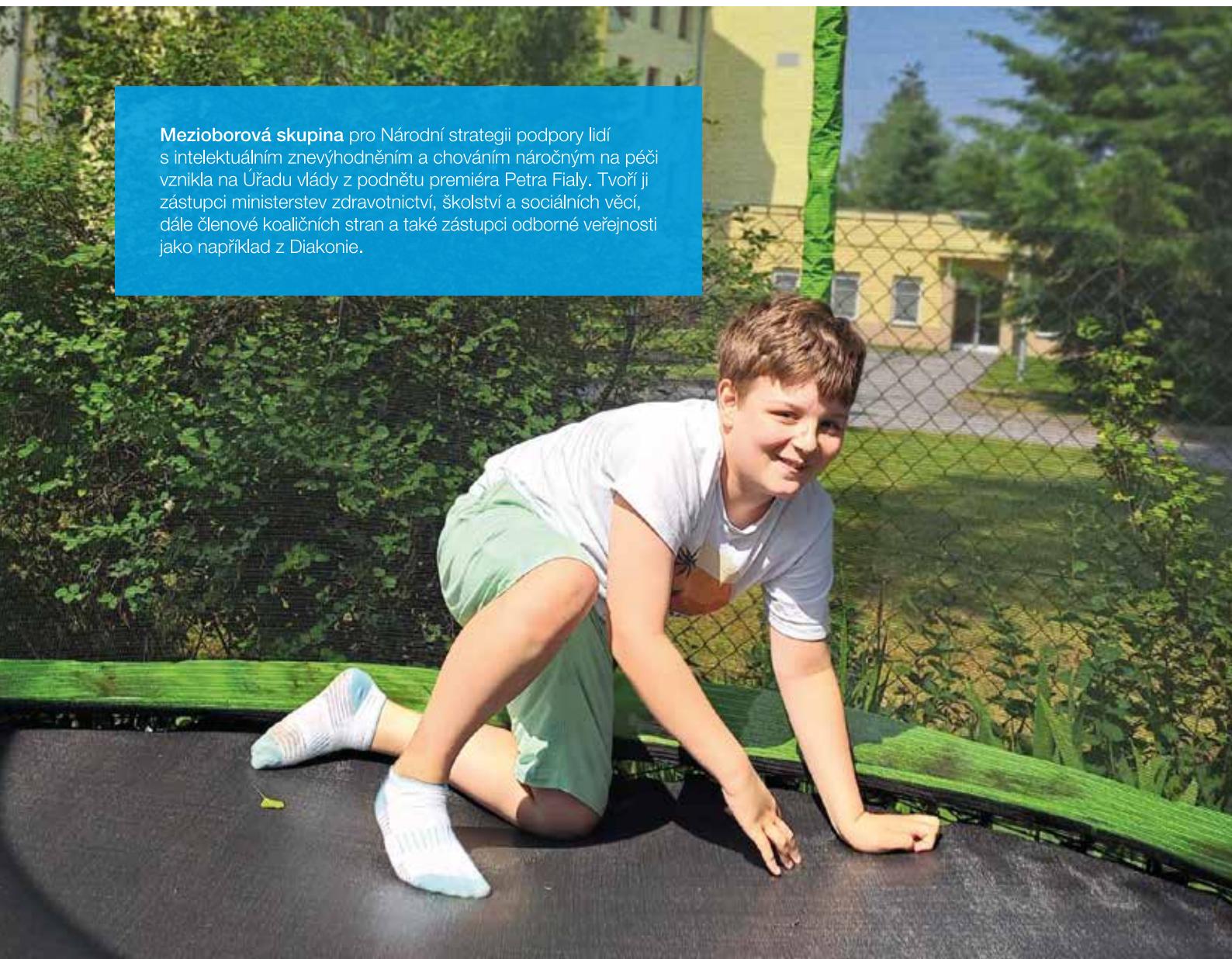
Rolničky. Ale jít výš už je téměř nemožné. Z finančních důvodů. Sehnat peníze na to téměř nejde.

Slyšel jsem názor, že finance dnes už takový problém nejsou. Spíš prý máme nedostatky ve vzdělání: nevíme, jak k lidem s těžkým mentálním handikepem a chováním náročným na péči přistupovat.

Mé zkušenosti to úplně neodpovídá. Já vím, na jaké kurzy mám své pracovníky posílat, spolupracujeme s odborníky na problémové chování, naše práce prochází pravidelnými supervizemi. Ale jak už jsem říkala – řada těchto dětí nemá ve školách odpovídající individualizovanou podporu. Takže se budeme mít ještě hodně co učit.

■ Ptal se Adam Šůra

Mezioborová skupina pro Národní strategii podpory lidí s intelektuálním znevýhodněním a chováním náročným na péči vznikla na Úřadu vlády z podnětu premiéra Petra Fialy. Tvoří ji zástupci ministerstev zdravotnictví, školství a sociálních věcí, dále členové koaličních stran a také zástupci odborné veřejnosti jako například z Diakonie.

KRABICE OD BOT ZA LEPŠÍ PRÁZDNINY

300 dětí ze znevýhodněných rodin prožilo krásné prázdniny. Také díky sbírce Krabice online #zlepšíprázdniny. Dárci mnohonásobně přečíslili původní plán. Nevybral se zamýšlených 440 000 Kč, ale nečekaných 620 000 Kč. Komunita dárců Diakonie roste. Lidé jsou také vnímavější. Chápou, že v nelehkém čase potřebují druzí pomoc. Co všechno děti, kterým v životě štěstí moc neprálo, o prázdninách zažily?

Diakonie Střední Čechy

letní tábor s plným vybavením (nákup spacáků, bot, oblečení), příměstské tábory

Diakonie Jablonec nad Nisou

výlety a zážitkové akce za hranicemi města

Diakonie Ostrava

týdenní pobyt na horách

Diakonie Most

doučování hravou formou, příměstský tábor, vzdělávací a tmelící víkend pro pěstounské rodiny

Diakonie Litoměřice

celodenní prázdninové výlety

Diakonie Vsetín

dvoudenní výlet s přespáním, návštěva zoo a výlety za kulturou

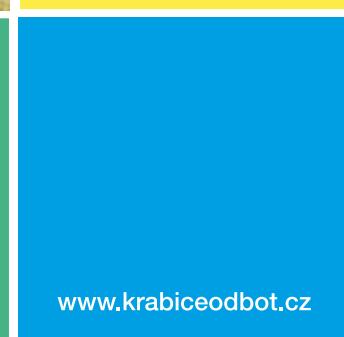
Diakonie Jaroměř

příměstský tábor

Diakonie Západ

respitní pobytu pro náhradní rodiny; zábavný program pro děti, relax pro „náhradní rodiče“

Společně ve sprše

Jak zajistit bezpečné a důstojné
prostředí lidem „náročným na péči“

Sexuální násilí

Život ženy
Život muže

REPORTÁŽ: INTIMITA Klientů

Máme k nim tendenci přistupovat jako k dětem. Mentální handikap ale neznamená, že člověk neprochází vývojem. Patří k němu též vzrůstající zájem o partnerský život. V Diakonii Západ se rozhodli překročit tabu a věnovat se tomuto tématu systematicky.

V zařízeních Diakonie Západ často docházelo mezi klienty k spontánním sexuálním praktikám. Jednalo se především o masturbaci a veřejné projevy partnerské náklonnosti. Klienti se mezi sebou například svlékali, ukazovali si intimní partie. Tolerovat to, nebo přísně omezit? Takovou otázku si kladli vedoucí pracovníci Diakonie.

Klientům nelze upřít právo na seberealizaci. K té patří i sex. Touhy a potřeby dospělých lidí s mentálním znevýhodněním se nijak zásadně nelíší od takzvaně zdravé části populace. Na druhou stranu nemívají lidé s mentálním znevýhodněním zažité běžné konvence. Svým spontánním sexuálním chováním mohou děsit společnost.

V Diakonii Západ se shodli, že nic zakazovat nebudou. Zároveň to znamenalo stanovit partnerskému životu klientů srozumitelná pravidla. Oslovili proto Petra Eisnera, předního českého odborníka, který se tématu věnuje už 25 let. Pravidelně vzdělává a vede pracovníky v sociálních službách, pomáhá řešit konkrétní případy partnerského života klientů. S Diakonií Západ takto spolupracuje tři roky.

Ostych a důvěra

V každém z pěti svých zařízení pro lidi s mentálním znevýhodněním jmenovala Diakonie takzvaného intimního důvěrníka. Jedním z nich je například paní Jiřina Urválková. Sexuální chování lidí s mentálním znevýhodněním pro ni nebylo neznámé téma. „*Řešila jsem tyto věci u svého dospělého syna s autismem. Mám pro sexualitu našich klientů pochopení,*“ říká. Zároveň dodává, že po sedmnácti letech v Diakonii Západ pro ni pozice intimní důvěrnice představovala zajímavou pracovní výzvu.

Intimní důvěrníci jsou především dobrí pozorovatelé: musejí dobře znát chování klientů a rozpozнат, kdy je vhodné s nimi otázku sexuality otevřít. Přitom nelze vždy spoléhat na běžnou řeč. Někteří z klientů jí těžko rozumějí a sami nemluví. Osvěta se potom děje hlavně prostřednictvím vizuálních ukázek. Nad různými obrázky se krok po kroku učí klienti chápout hodnotu vlastního těla. Řeší se s nimi například, jak je vhodné se dotýkat druhých lidí. Takto si postupně začínají osvojovat hranici, do kdy jsou projevy tělesné blízkosti obecně akceptovatelné a co už patří do sféry intimacy.

Sexuální aktivity, především sebeuspokojo-vání, se snaží intimní důvěrník směřovat do bezpečných a soukromých prostor. Seznamuje také klienty s možnostmi antikoncepcí: „*Nutná je přitom spolupráce s rodinami našich klientů,*“ říká další z intimních důvěrníků Diakonie Západ, Václava Bláhová. Se sexualitou svých dospělých dětí si totiž rodiče někdy nevědějí rady. „*Zakazují jim doma třeba masturbaci, čímž vzniká přetlak, který si pak klienti mohou vybíjet při pobytu v zařízení Diakonie. To musíme citlivě vykomunikovat.* Vztah s rodinami klientů je pro nás velmi důležitý,“ dodává Václava Bláhová.

Jiřina Urválková vzpomíná, jak si musela u rodičů v otázce sexuality jejich dospělých dětí získat důvěru. Probírají se totiž téma, před kterými každý zcela přirozeně cítí ostych. „*Syn z rodiny nevěděl, že ženy menstruují.* U své partnerky, která si neuměla sama vyměnit menstruační pomůcku, viděl krev. Vyděsil se, že jeho přítelkyně umírá,“ vzpomíná Jiřina Urválková. „*Snažíme se působit preventivně, aby tyto situace nenastávaly,*“ dodává.

pokračování na další straně

zleva: Václava Bláhová a Jiřina Urválková

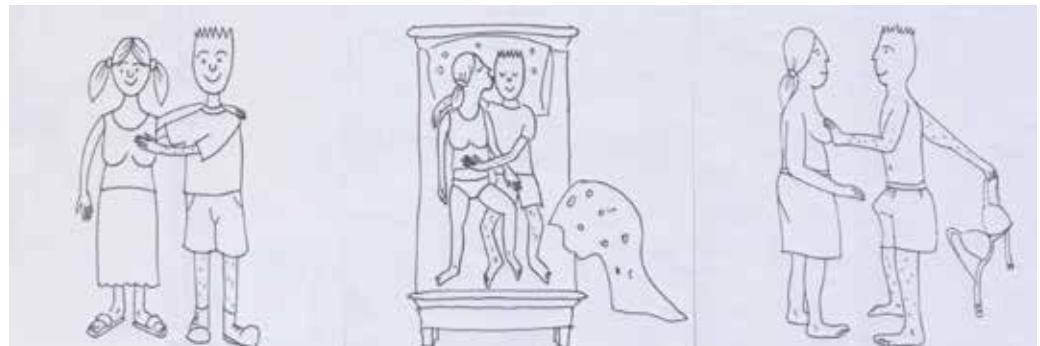

Sexbox

Sexualita není jen nějaký „akt“, ale také vše, co k tomu náleží – soužití v partnerském vztahu, projevy náklonnosti. Někomu stačí k plnému uspokojení, když může říct: „Ty jsi moje holka.“ Někdo potřebuje samotný sexuální akt. Odborníci pak musejí rozlišit, s jakým člověkem zrovna pracují: „Chce to svůj čas,“ zmiňuje Jiřina Urválková. Pomáhá přitom například takzvaný sexbox. Ukrývá grafické materiály věcně odrážející realitu.

Klient se dozvídá, jak vypadá nahá žena a muž,

jak na intimní hygienu, jaké jsou sexuální polohy a podobně. „Nebo také pracujeme se sadou 25 obrázků od pozvání na rande až po samotný styk,“ vysvětluje Jiřina Urválková. „Každý z partnerů poskládá obrázky do řady, aby popsal, kam až chce v intimnostech dojít.“ Když jeden partner chce dojít k puse na tvář a druhý se chce milovat, je potom intimní důvěrník mediátorem – s cílem, aby ani jeden z partnerů nebyl ve vztahu nešťastný.

Rande ve Františkových Lázních

Natálle a Honza jsou klienty jednoho z denních stacionářů Diakonie. Chodí spolu. „Pro mě to znamená mít někoho rád, chodit s ním na latté, jezdit společně do přírody,“ svěřuje se Natálie. Popisuje, jak vztah s Honzou začínal postupně: „Na začátku jsme nevěděli, jestli se můžeme jeden druhého dotýkat. Tak jsme si psali, volali, drželi se za ruku. Teď už se líbáme a objímáme, ale jenom v noci, když nás nikdo nevidí. Chceme mít soukromí. Trvalo třeba dost dlouho, než jsme před sebou mohli být nazí.“

Honzova maminka připouští, že pro ni první společné přespání páru v jejím bytě bylo výzvou. Zároveň věděla, že se jedná o důležitý krok ve vztahu obou partnerů. Během této noci také došlo k úplně prvním intimitám.

Vyrcholením pak byla několikadenní dovolená, kterou pro zamilovaný pár zorganizovala. Ve Františkových Lázních našla hotel, kde vše předem domluvila s personálem. Vytvořila tak páru bezpečné prostředí a chápavé okolí.

„Jsem rád, že teď už si s Natálí navzájem třeba drbeme ve sprše záda a říkáme si, že se milujeme,“ doplňuje Honza a chytá Natálí za ruku. Ulevilo se mu, když zjistil, že se Natálí jeho dotyky líbí. Nyní cítí radost a volnost, protože oba partneři jsou tam, kde chtějí být. Plánují společné bydlení a věří, že toho s pomocí rodiny a pracovníků Diakonie mohou dosáhnout.

■ Anika Stulíková,
vedoucí oddělení komunikace
Diakonie Západ

*V Diakonii nikoho nenecháváme
na holičkách, držíme pospolu.*

Hana Sklenářová, ředitelka Diakone

Sociální fond Diakonie

**Pomáháme kolegům
v obtížných životních situacích**

V Diakonii tvoříme jeden tým, jednu rodinu. K tomu patří i vzájemná podpora v různých životních krizích, ať už jde o vážné onemocnění, úmrtí někoho blízkého nebo třeba rozpad rodiny.

Máte ve svém okolí kolegu, který prožívá krizovou životní situaci a pomohla by mu finanční podpora? Napište nám jeho příběh na k.socialni@diakonie.cz.

Chcete nám pomoci budovat finanční rezervu, která nám umožní poslat finanční pomoc v řádu několika dní? Jděte na darovací formulář na www.diakonie.cz/solidarita a přispějte libovolnou částkou.

Děkujeme všem, kteří se zapojili a zapojí.

*Za OJ můžete přispět na účet sociálního fondu
č. ú. 3406633389/0800, VS 500, text pro příjemce: solidarita*

I ti, kteří pomáhají, potřebují někdy pomoc. Od toho máme [Sociální fond Diakonie](#). Každý do něj může vložit dobrovolný příspěvek, a to pomocí jednoduchého formuláře na webových stránkách. Že to má smysl, dokazují příběhy kolegů a kolegyně, kterým fond v posledních měsících pomohl. Děkujeme jim, že se o své příběhy podělili. Nechť je to povzbuzení všem, kdo se též ocitli nebo ocitnou v obtížné životní situaci.

Paní Marie

Pražská speciální škola Diakonie by velmi nerada přišla o asistentku pedagoga, paní Marii. Je velmi pracovitá, empatická, tvořivá, milá a vlídná k dětem. Po krachu dlouhodobého vztahu však čelí těžkým komplikacím. Narychlo se musela přestěhovat. Platí vysoký podnájem a na živobytí jí mnoho nezbývá. Do toho trpí depresemi. Díky léčbě je překonává, musí ale hodně odpočívat. Nezvládne práci navíc, která by jí pomohla pokrýt životní výdaje. Příspěvek na bydlení dostane až od nového roku. Sociální fond ji podpořil částkou sedm tisíc korun.

Paní Hana

Paní Hana z Diakonie Rolnička prodělala těžkou operaci. V době náročné rekovalessence postihla její desetiletou dcera nemoc páteře. Zůstává s ní doma a ošetřuje ji. Současně se stará o další tři děti ve školním věku. Situace rodiny je těžká. Náklady na

léčbu dcery a na dojízdění za odborníky jsou vysoké. Zaměstnanci Diakonie Rolnička vypsalí na podporu své kolegyně sbírku. Ze sociálního fondu se k tomu přidává částka 20 tisíc korun.

Paní Jiřina

Zdravotní sestře z Diakonie Myslibořice zemřela po delší těžké nemoci dcera. Zanechala po sobě děti ve věku 10 a 14 let. Přítel, se kterým dcera děti vychovávala, situaci psychicky nezvládl a od rodiny se odtrhl. Paní Jiřina se svých vnoučat ujala. Začala zajišťovat jejich přestěhování k sobě domů a také přestup do nové školy. Kolegové z Diakonie Myslibořice vyhlásili na její podporu sbírku. Ze sociálního fondu se k tomu přidává částka 15 tisíc korun.

Jména jsme změnili, abychom chránili soukromí našich kolegyně. Příběhy jsou skutečné.

Nebojte se o pomoc požádat. Sociální fond Diakonie je tu i pro vás.

www.diakonie.cz/solidarita

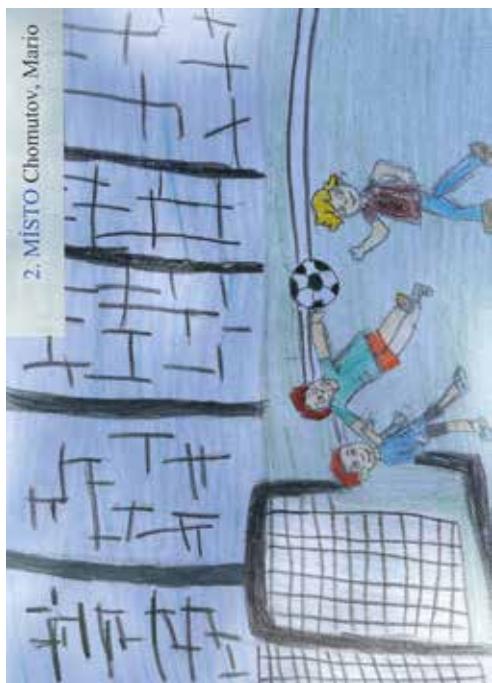

UDÁLO SE V DIAKONII

Desátý ročník výtvarné soutěže [Společně malujeme svět](#) zná své vítěze. Děti z šestnácti azylových domů z celého Česka zaslaly svá výtvarná díla do [Diakonie Litoměřice](#), která soutěž vyhlašuje.

Některé obrazy malovaly děti ve spolupráci s maminkami, některé samy. Letošní téma znělo: Cesta je cíl. Účast v soutěži má též terapeutický a stmelující význam. Děti, rodiče, pracovníci azylových domů se nad vznikajícími díly scházejí a povídají si o nich.

Vyhlášení výsledků soutěže se odehrálo před prázdninami v příjemném prostředí Kulturního centra Řehlovice. Zároveň s tím proběhl u jídla a kávy neformální „kulatý stůl“ o práci azylových domů. A jaká výtvarná díla zabodovala?

RECEPT VRCHLABSKÝCH ŽÁKŮ

Speciální škola Diakonie ve Vrchlabí nabízí svým dětem jako zájmovou činnost kroužek vaření. S jedním receptem na chuťovku, kterou děti rády připravují, se s vámi podělíme.

Jednohubky s medvědím česnekem

2 bagety
2 žervé
1 majonéza v sáčku
5 listů medvědího česneku
špetka soli

na ozdobu

kiwi
konzervované mandarinky
cibulová nať

Bagetu nakrájíme na 2 cm silná kolečka.
Žervé smícháme s majonézou a pokrájeným
medvědím česnekiem, trochu osolíme. Na
ozdobu použijeme čerstvé nakrájené kiwi,
mandarinky nebo cibulovou nať.

*Pomazánka je dobrá také jako ...
(viz tajenku hřebenovky)*

1. sportovní oděv
2. koupací nádoba
3. úkaz na obloze
4. asijský stát
5. potomci
6. druh sýra
7. ženské jméno

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

D	D	D	D
A	A	A	

NOVÉ KURZY

V DIAKONICKÉ AKADEMII

VYUŽITÍ PRVKŮ AROMATERAPIE V PŘÍMÉ PRÁCI S KLIENTY (8 h)

3. 10. nebo 30. 10. 2023

Voňavý kurz plný praktických informací. Ukážeme vám, jak používat a míchat směsi, díky kterým můžete rozvíjet a podporovat komunikaci, vyjadřování svých pocitů, navozování dobré nálady, zklidnění apod.

ACH, TA MOTIVACE! (16 h)

23. 11. - 24. 11. 2023

Přemýšlete, jak motivovat své zaměstnance? A máte někdy pocit, že nemůžete motivovat, když nemáte dostatek financí? Tak právě pro vás je určen tento kurz. Žádné velké teorie, ale tipy z praxe, které fungují.

PĚT ZÁKLADNÍCH KAMENŮ SPOKOJENÉHO ŽIVOTA (8 h)

3. 11. 2023

Pět základních kamenů představuje pět oblastí, které tvoří základ pocitu štěstí a o které je třeba průběžně pečovat. Společně s lektorkou si každou oblast projdete a získáte inspirativní podněty pro šťastnější život v soukromí i v práci.

KRIZE JAKO VÝZVA KE ZMĚNĚ (8 h)

16. 12. 2022

Myslíte si, že nám životní krize nemůže nic dobrého přinést? Omyle, v našem kurzu zjistíte, že to může být i odrazový můstek nebo nový začátek. Nikdy není pozdě začít vidět v tom špatném i to dobré.

Kurzy jsou akreditovány u MPSV.
Více informací se dozvíte na
www.diaconica-akademie.cz
nebo pomocí QR kódu

DIAKONICKÁ AKADEMIE
Vzdělávání, které má smysl

Děkujeme, že jste pomohli dětem zajistit hezčí start do nového školního roku.

V 97 obchodech Tesco po celé ČR jsme o víkendu 2. – 3. září s velkou pomocí našich dobrovolníků vybrali desítky tisíc školních pomůcek, které byly rozdány dětem z rodin ohrožených chudobou.

DĚKUJEME, ŽE POMÁHÁTE S NÁMI.

www.skolakumodsrce.cz